

UCHWAŁA NR XLI/3/2010
RADY MIEJSKIEJ W KOLUSZKACH

z dnia 25 stycznia 2010 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Koluszki na 2010 rok

Na podstawie art. 18 ust 1 i 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. 2001 roku Nr 142, poz. 1591, zmiany z 2002 r. Dz. U. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241) oraz art. 10 ust. 1 pkt 1,2,3 i 5 i ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485, z 2006 r. Nr 66, poz. 469, Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 7, poz. 48, Nr 82, poz. 558, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 63, poz. 520, Nr 92, poz. 753, Nr 98, poz. 817) Rada Miejska w Koluszkach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się "Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Koluszki na 2010 rok" w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Koluszek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2010 r.

**Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koluszkach**

Sławomir Sokołowski

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XLI/3/2010
Rady Miejskiej w Koluszkach
z dnia 25 stycznia 2010 r.

Gminny Program Profilaktyczny

Gmina wolna od narkotyków

Program „*Gmina wolna od narkotyków*” jest Gminnym Programem Przeciwdziałania Narkomanii w rozumieniu Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dn. 29.07.2005 r.

Opracowały: Małgorzata Szyszka - Nowak
Danuta Ewa Oleksiak
Danuta Małecka

Koluszki 2010

I. WPROWADZENIE

Program profilaktyczny „Gmina wolna od narkotyków” realizowany jest w ramach akcji organizowanej przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii i jest jednym z elementów ogólnopolskiej kampanii społecznej. Opracowany jest przez Urząd Miejski w Koluszkach we współpracy z Ośrodkiem Psychoedukacji i Psychoterapii i Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Koluszkach

1. Wychowanie i profilaktyka.

Profilaktykę rozumie się jako proces wspierający zdrowie psychiczne i fizyczne poprzez pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu wiedzy o zagrożeniach dla zdrowia oraz w zdobywaniu umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom.

Jej celem jest ochrona dziecka, wychowanka, młodego człowieka przed wszelkimi zakłóceniami rozwoju.

Wychowanie jest procesem, w którym wychowanek ma dojść do pełni osobowego rozwoju poprzez m.in.:

- ukształtowanie prawego charakteru;
- budowanie poczucia odpowiedzialności za własny rozwój i dobro wspólne;
- uznanie i przestrzeganie norm społecznych;
- budowanie postawy życzliwości i miłości do ludzi;
- uświadomienie sobie aktów życiowych;¹

Człowiek niedojrzały jeszcze, może być sam dla siebie zagrożeniem, gdyż to on dokonuje różnych wyborów, które zakłócają jego rozwój. Ważne zatem jest zadbanie o mądre towarzyszenie przy tym etapie jego życia. I dlatego właśnie prowadzenie dziecka ku dojrzałości - jest zarówno wychowaniem jak i profilaktyką.

Niniejszy program profilaktyczny „Gmina wolna od narkotyków” opracowany w Urzędzie Miejskim w Koluszkach ma za zadanie chronić uczniów i młodych ludzi przed negatywnymi konsekwencjami używania narkotyków. Jest on przeznaczony dla uczniów, rodziców, nauczycieli, studentów szkół wyższych, młodych ludzi niepracujących oraz rozpoczynających drogę zawodową, policji, pracowników socjalnych, lekarzy, władz lokalnych oraz innych osób objętych działaniami samorządu.

Zawiera m. in.: wprowadzenie w problematykę zagrożeń związanych z używaniem narkotyków przez dzieci i młodzież, dorosłych, propozycje zadań i form realizacji profilaktyki uzależnień od narkotyków oraz scenariusze zajęć edukacyjnych adresowanych do uczniów szkół,

---

¹ M. Simm, E. Węgrzyn-Janek, Budowanie programu wychowawczego szkoły, Kraków 2000

uczestników świetlic oraz klubów młodzieżowych.

2. Profilaktyka wychowawcza.

Oddziaływania profilaktyczne mają szczególne znaczenie w odniesieniu do dzieci i młodzieży w okresie dorastania (10 – 18 lat). Jest to faza rozwoju stanowiąca pomost pomiędzy dzieciństwem i dorosłością, w czasie której dokonuje się wiele intensywnych, jakościowych zmian w osobowości człowieka. Zmiany te zachodzą pod wpływem intensywnego rozwoju biologicznego, mają swój wyraz w emocjonalności i duchowości, od dążenia do większej samodzielności, aż po określenie własnej tożsamości. Fazę tę najczęściej charakteryzuje brak integracji. Dlatego jest to czas podatny na zakłócenia i podejmowanie zachowań ryzykownych.²

Zachowania ryzykowne (czynniki ryzyka) to takie zachowania, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się niekorzystnych psychologicznych, społecznych i zdrowotnych konsekwencji, a więc zaburzających prawidłowy rozwój.

Do co raz częściej pojawiających się należy obok palenia tytoniu, używania alkoholu, czy nadmierowe korzystanie z komputera m.in.:
używanie narkotyków

Jeżeli głównym celem profilaktyki jest ochrona przed zagrożeniami, to punktem wyjścia do projektowania działań profilaktycznych jest zastanowienie się, co jest przyczyną tych zachowań, a co stanowi zabezpieczenie przed nimi.

Zabezpieczenie stanowią tzw. czynniki chroniące, zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka.

Do nich zaliczamy m.in.:

prawidłową więź emocjonalną z rodzicami,
zainteresowanie nauką szkolną,
wewnętrzny szacunek do norm, wartości, autorytetów
przynależność do pozytywnej grupy, zainteresowania
stała opieka sprawowana przez osobę kompetentną, dorosłą,
umiejętność rozwiązywania problemów,
poczucie własnej wartości i skuteczności,

---

² M. Wojciechowski, Psychologia narkomanii, Warszawa 1993

3. Rola szkoły, rodziny i gminy w budowaniu bezpiecznego życia młodych ludzi

Szkoła jest bardzo ważnym miejscem odniesienia dla młodego człowieka, modelowania postaw w okresie dorastania, gdzie może poznawać również nowe oblicze korzystania ze środków psychoaktywnych.

Rodzina wywiera na pewno podstawowy i najlepszy wpływ na kształtowanie się młodych osobowości, zakładając, że mówimy o zachowaniu modelu wychowania w rodzinie. W dobie obecnego kryzysu wartości, w wielu środowiskach również kryzysu ekonomicznego, czy społecznego, rodzina często nie spełnia swoich funkcji.

Stąd szkoła jawi się jako ważne środowisko alternatywne i zajmujące znaczące miejsce w rozwoju i kształtowaniu młodej osobowości. Program profilaktyczny powinien być dostosowany do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb danego środowiska.

Podstawowym zadaniem dla rodziców i wychowawców w ramach realizacji programu profilaktycznego jest kontrola dostępu dziecka do narkotyków oraz budowanie pozytywnego osobistego kontaktu z dzieckiem. Ponadto należy pamiętać, aby stwarzać dziecku okazje do różnych przeżyć i rozwoju zainteresowań nie związanych z narkotykami. Warto pokazywać dziecku piękno świata nie skażonego używaniem środków odurzających. Niebagatelne znaczenie ma tutaj właściwa atmosfera szkolna i rodzinna, częste rozmowy i dobry kontakt uczuciowy z dzieckiem.

Zadaniem szkolnej profilaktyki będzie zatem chronienie dzieci przed zagrożeniami wynikającymi z korzystania ze środków psychoaktywnych poprzez m.in. rozwijanie zainteresowań, włączanie dzieci w różne formy aktywności szkoły, współpracę z rodzicami oraz włączanie ich w działania pozalekcyjne, profilaktyczno wychowawcze szkoły oraz gminy. Ważnym elementem profilaktyki będzie także reagowanie w sytuacjach rozpoznania pierwszych objawów u uczniów w szkole korzystania z narkotyków, poprzez m. in.: odwoływanie się do specjalistycznej pomocy, ponadto pokazanie, że wspólne zabawy z dzieckiem i wspólne zainteresowania mogą sprawić, że nie będzie ono uciekać w samotność odurzonej narkotykami rzeczywistości. Narkotyki, są przyczyną problemów zarówno w domu, jak i w szkole, a także w życiu osobistym wielu młodych ludzi.

W ramach działalności profilaktycznej działania gminne powinny także promować zdrowy styl życia, uczyć prawidłowego funkcjonowania w grupie, kształtować właściwą samoocenę uczniów, młodzieży i innych młodych osobowości, która zdaniem niektórych, jest podstawowym warunkiem skutecznego działania, uczyć również pozytywnego myślenia o sobie samym. Takie kreowanie młodych ludzi jest możliwe poprzez stworzenie sytuacji spełnienia się i przeżycia sukcesu. Zintegrowany system oddziaływań profilaktycznych jest najskuteczniejszym modelem działania w profilaktyce używania środków psychoaktywnych na różnych obszarach społecznej rzeczywistości.

Szkoła zapewnia bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych, umożliwia ekspozycję swoich możliwości u uczniów, zdolności i umiejętności w różnych

sferach działalności szkoły np. konkursy, olimpiady, zawody, uroczystości szkolne, udział w kołach zainteresowań również z wykorzystaniem możliwości komputera.

W placówkach podlegających pod Urząd Miejski może odbywać się wiele różnorodnych form aktywności włączonych w jedną całość oddziaływań w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków i innych środków odurzających.

II. DIAGNOZA PROBLEMU NARKOTYKOWEGO W KOLUSZKACH

1. Charakterystyka środowiska uczniów i rodziców gminy Koluszki

Gmina Koluszki liczy ok. 3320 uczniów. Dzieci pochodzą w większości z rodzin o przeciętnym standardzie życia i przeciętnym standardzie społeczno-kulturalnym. Natomiast ok. 6% uczniów naszej gminy ocenia swoje warunki materialne jako mniej niż przeciętne, a 3% jako złe.

Problem bezrobocia rodziców zaczyna być zjawiskiem niepokojącym, np. w klasach II – III gimnazjów rodzice, którzy stracili pracę i nie mają prawa do zasiłku stanowią w skali ogólnej 33%, w tym większość kobiety. Stałe zatrudnienie posiada 50% rodziców uczniów klas III i 30% rodziców uczniów klas II. Spora część z nich posiada własną firmę. Podobnie jest w szkołach podstawowych.

Stąd z powodu różnej sytuacji materialnej można przypuszczać, że istnieje ryzyko zagrożenia korzystania ze środków psychoaktywnych w środowiskach braku pracy, braku pieniędzy, braku możliwości realizacji lub rozwoju swoich zainteresowań i spełniania się.

2. Prezentacja celów badań oraz opis procedury

2.1. Cel badania.

Podstawowym celem badania było

- określenie skali problemów związanych z sięganiem po substancje psychoaktywne przez młodzież z terenu gminy Koluszki
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnienia od narkotyków i przeciwdziałania narkomanii

Tak sformułowany ogólny cel rozbijał się na następujące cele szczegółowe:

- oszacowanie odsetka młodzieży korzystającej z substancji psychoaktywnych na różnych poziomach wieku, a także :
określenie wieku inicjacji narkotykowej,
- zbadanie stylu kontaktów z narkotykami (m.in. częstości ich używania, ilości zażywanych substancji, problemów wynikających z ich zażywania),

ocenę dostępności poszczególnych środków psychoaktywnych dla młodzieży.

- zbadanie przekonań i sposobów myślenia dzieci i młodzieży na temat działania narkotyków i innych substancji zmieniających świadomość oraz ich potencjalnego używania przez rówieśników,
- porównanie uzyskanych wyników w grupach badanych w różnym wieku; dziewcząt i chłopców,
- odniesienie uzyskanych wyników do wyników ogólnopolskich,
- określenie niezbędnych kierunków działań, służących przeciwdziałaniu ujawnionym problemom.

2.2. Opis procedury.

Realizacja wyżej sformułowanych celów wymagała objęcia badaniem próbki dzieci w różnych przedziałach wieku, dziewcząt i chłopców, mieszkających na terenie gminy Koluszki (i uczęszczających do szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na terenie gminy). Diagnozy skali zjawiska postanowiliśmy dokonać opierając się na badaniach dzieci, wykluczając ankietowanie dorosłych. Zdając sobie sprawę z pewnych zagrożeń związanych z badaniem dzieci i pytaniem ich wprost o kontakty z narkotykami, przyjęliśmy jednak taką formułę, kładąc szczególny nacisk na odpowiednią procedurę badania. Ostatecznie do badań postanowiliśmy wybrać dzieci i młodzież, które poklasyfikowaliśmy w 8 grup:

1. dziewczęta, uczennice klas VI szkół podstawowych,
2. chłopcy, uczniowie klas VI,
3. dziewczęta, uczennice klas I gimnazjum
4. chłopcy, uczniowie klas I gimnazjum,
5. dziewczęta, uczennice klas III gimnazjum,
6. chłopcy, uczniowie klas III gimnazjum,
7. dziewczęta, uczennice klas II szkół ponadgimnazjalnych,
8. chłopcy, uczniowie klas II ponadgimnazjalnych.

Badania przeprowadzone zostały we wszystkich gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych na terenie gminy oraz w szkołach podstawowych w Koluszkach (SP nr 1 oraz SP nr 2), Gałkowie Dużym oraz Różyce. Dobrana próba była stosunkowo duża liczebnie, zakładano zbadanie po około 110-125 osób w każdej kategorii grup. Do analizy statystycznej wykorzystaliśmy materiał uzyskany od 442 uczniów.

Badania zostały zrealizowane w okresie maj 2007 r. Badanie prowadziliśmy metodą ankiety audytoryjnej (badania zbiorowe), wykorzystując zmodyfikowane nieco narzędzie stosowane podczas ogólnopolskich badań wg programu ESPAD w latach: 1995 i 1999.

Ankiety zmodyfikował zespół specjalistów z Ośrodka Psychoedukacji i Psychoterapii oraz Centrum „Progres”.

W procedurze badania położono szczególny nacisk na zapewnienie respondentom maksimum poczucia bezpieczeństwa oraz pełnej anonimowości.

Badani mieli prawo nie odpowiadać na pytania, na które odpowiedź byłaby dla nich z różnych względów zbyt trudna.

W praktyce część młodzieży skorzystała z tego prawa, stąd czasami wyniki nie sumują się do kategorii 100%, w innych przypadkach odpowiedzi na niektóre logicznie zazębiające się pytania mogły się również różnić.

Do porównań przyjęto wskaźniki procentowe (wystarczające dla tego typu badania). Wskaźniki te przy uzyskanej liczebności badanych grup nie powodują zafałszowania obrazu zjawiska.

3. Wyniki badań ankietowych

W przeprowadzonych badaniach wiarygodny materiał uzyskano od 442 osób z klasy VI szkoły podstawowej, I i III klasy gimnazjum oraz II klasy szkół ponadgimnazjalnych.

50,4 procenta badanych stanowiły dziewczęta, a 49,5 procenta chłopcy. Procentowy udział chłopców i dziewcząt w poszczególnych grupach wiekowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1. Procentowy udział ankietowanych dziewcząt i chłopców w poszczególnych grupach wiekowych.

	Dziewczęta	Chłopcy
Szkoła podstawowa kl. VI	50,0%	50,0%
Gimnazjum kl. I	64,5%	35,5%
Gimnazjum klasa III	46,2%	53,8%
Szkoły ponadgimnazjalne kl. II	41,4%	58,6%
Ogółem	50,5%	49,5%

3.1. Wyniki badań: Narkotyki i środki odurzające

Problem dotyczący używania narkotyków zwykle jest znacznie mniej powszechny. Nie należy go jednak bagatelizować, gdyż w badanej grupie znaleźli się uczniowie, którzy przyznali się do używania narkotyków. Wyniki badań pokazują, że najbardziej popularne są narkotyki tzw. „miękkie”, konkretnie marihuana i haszysz.

Problematyka zażywania narkotyków omówiona zostanie najpierw w odniesieniu do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W szkole podstawowej pojawiły się jedynie dwa pojedyncze przypadki przyznania się do zażycia marihuany lub ecstazy. Do szkół podstawowych wrócimy przy

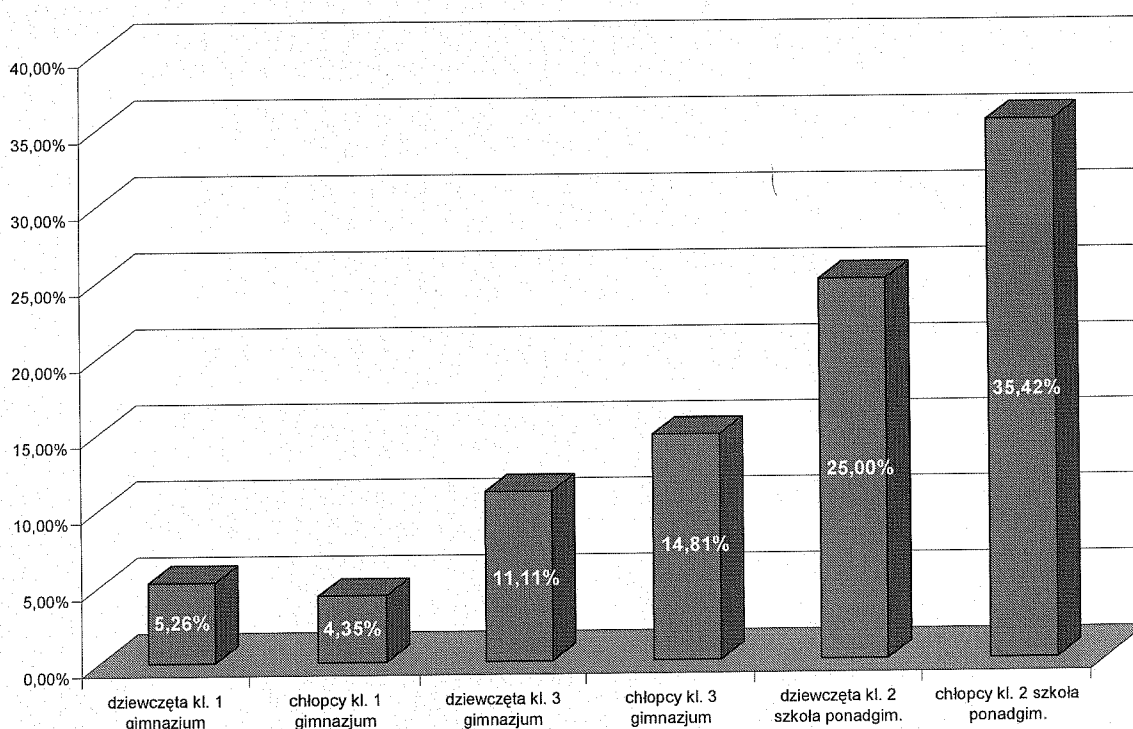

okazji omawiania zagadnień związanych ze znajomością działania narkotyków i profilaktyką stosowaną w szkole.

Pierwszym zażytym narkotykiem wśród badanej młodzieży były zazwyczaj marihuana lub haszysz. W odpowiedziach pojawiały się również leki uspakajające lub nasenne, warto zaznaczyć, iż we wszystkich przypadkach zażycia leków badani zaznaczyli, iż dostali je od rodziców.

Z poniższego wykresu nr 1 widać, iż ilość osób, które paliły marihuanę siedmiokrotnie wzrasta między klasą I gimnazjum, a II szkoły ponadgimnazjalnej. W ostatnim przypadku statystyka jest już bardzo niepokojąca - z narkotykiem miała kontakt co czwarta dziewczyna i co trzeci chłopak.

Wykres 1. Odsetek osób, u których pierwszym narkotykiem była marihuana

Część badanej młodzieży przyznało się także do zażywania innych substancji narkotycznych. Amfetaminę zażywało 7,89 procenta dziewcząt z I klasy gimnazjum, prawie 8 procent spośród ich starszych o dwa lata koleżanek oraz ponad 10 procent dziewcząt z II klasy szkoły ponadpodstawowej. Wśród chłopców z gimnazjum nie zanotowano (poza pojedynczymi przypadkami) zażywania innych narkotyków.

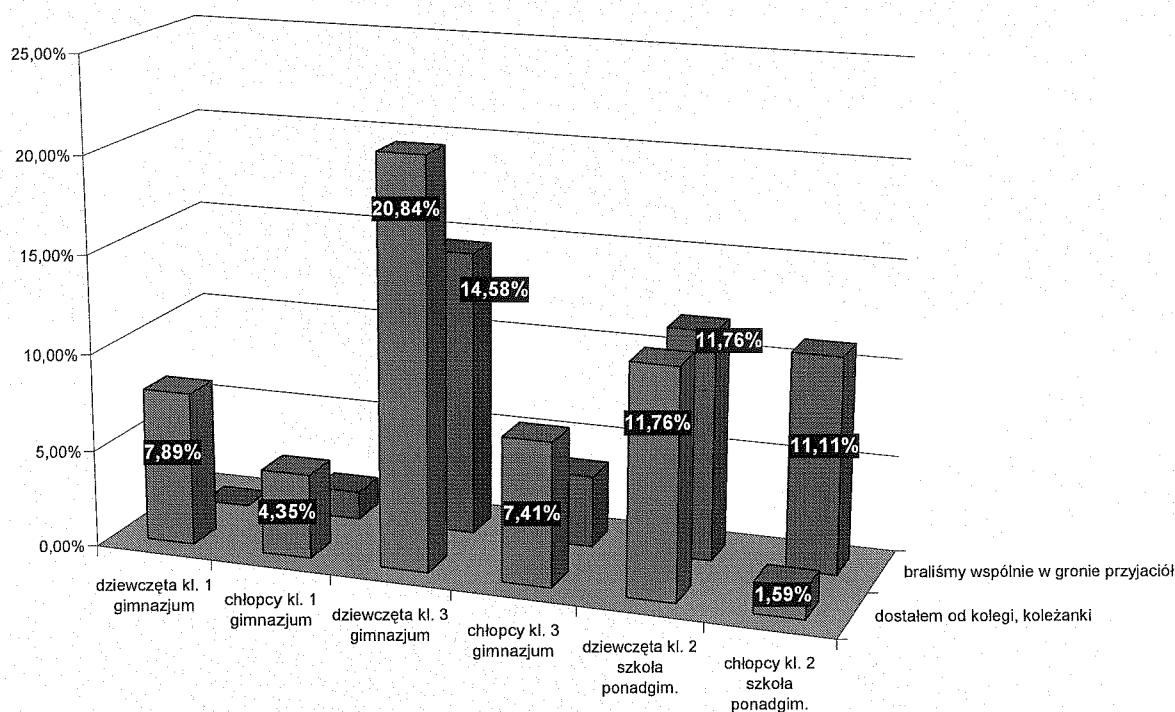
Narkotyki inne niż marihuana i haszysz pojawiają się dopiero u chłopców ze szkoły ponadgimnazjalnej. Ponad 12 procent z nich przyznaje się do zażycia amfetaminy, ponad 4 procent do LSD lub innego halucynogenu.

Warto zwrócić również uwagę na problem picia alkoholu i zażywania jednocześnie tabletek (leków psychoaktywnych). Takie sytuacje w starszych

grupach wiekowych występowały w przedziale od 5 do 12 procent przypadków.

Okazało się, iż inicjacja narkotykowa w ogromnej większości przypadków odbywa się w gronie bliższych lub dalszych znajomych na imprezach i spotkaniach towarzyskich. Sytuacje, gdy pierwszy narkotyk jest kupowany od dealera należą do rzadkości. Na wykresie nr 13 przedstawiamy odpowiedzi na pytanie o źródło pochodzenia pierwszego narkotyku.

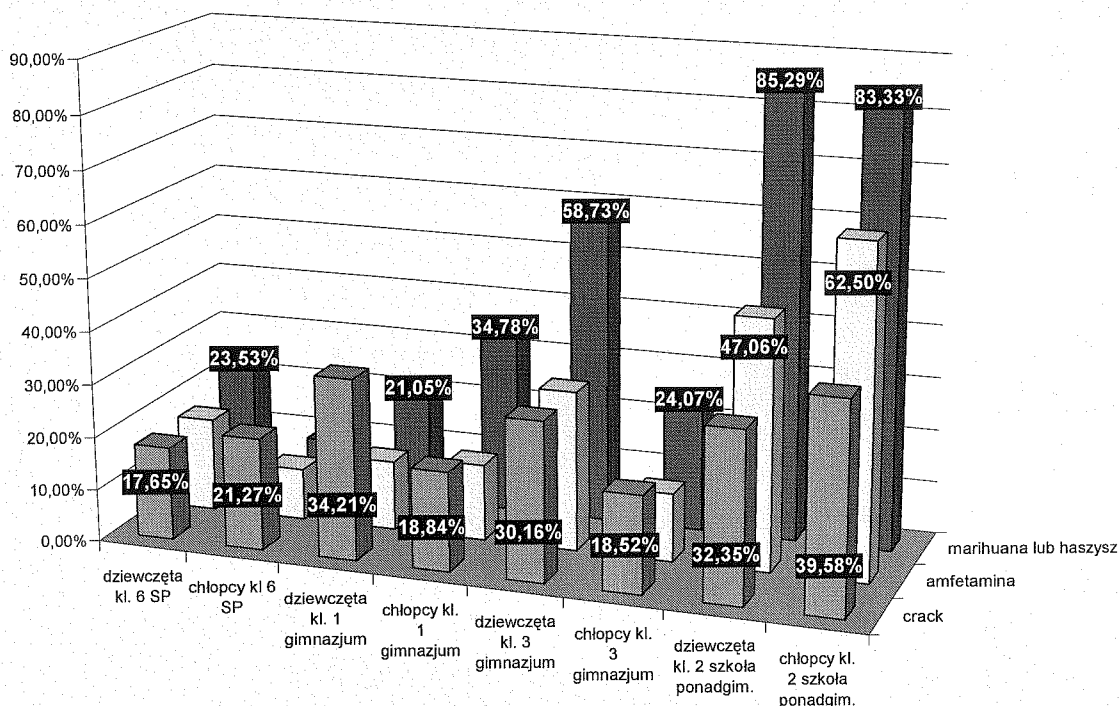
Wykres nr 2. Źródło pochodzenia oraz okoliczności zażycia pierwszego narkotyku

Odpowiedzi na pytania o miejsca gdzie można kupić narkotyki nie były dobrym materiałem statystycznym. Większość odpowiedzi udzielonych zostało w dużej skali ogólności. Wskazywano na park miejski, okolice szkoły, „blokowisko”, bliżej nie określone dyskoteki. Mimo to stwierdzić należy, iż część osób orientuje się w możliwościach zdobycia narkotyków, choćby z odpowiedzi sugerujących, iż znają konkretne osoby, a czasem kolegów, którzy „sprzedają” albo „mogą załatwić” narkotyki.

Najłatwiejsze do zdobycia narkotyki to marihuana i haszysz oraz crack. Wyniki badań na ten temat przedstawia wykres nr 3.

Wykres nr 3. Odsetek osób, które twierdzą, że zdobycie wymienionych narkotyków jest „dość łatwe” lub „bardzo łatwe”.

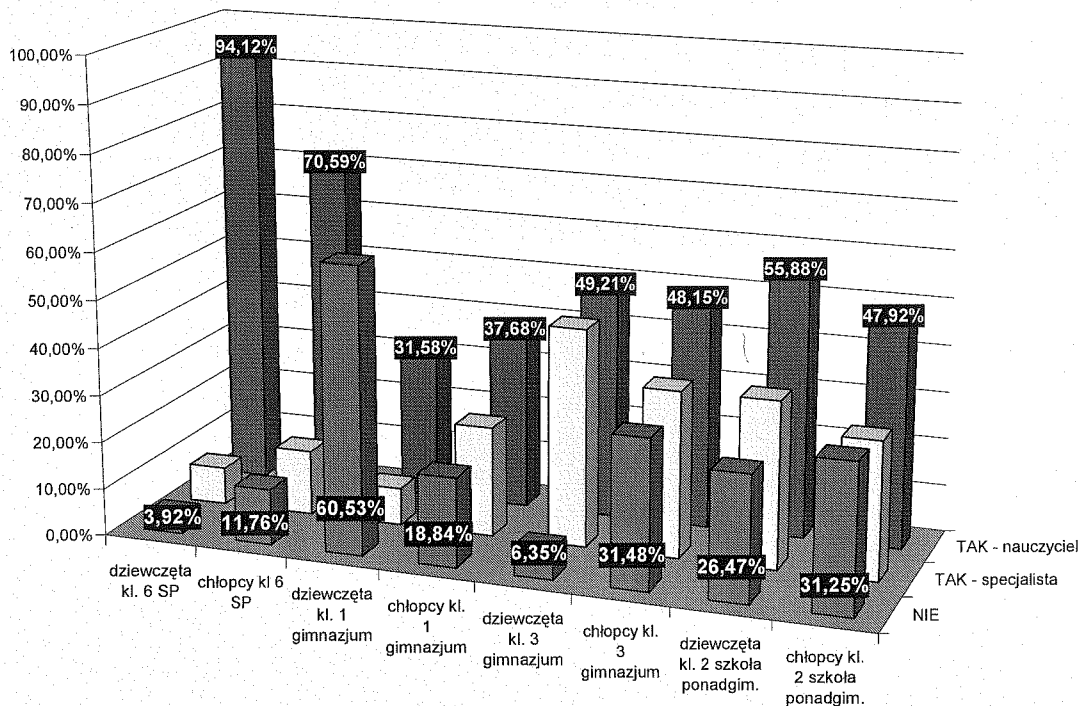

Z wyników badań wynika niewystarczająca wiedza badanej młodzieży na temat narkotyków. Bagatelizowane są uzależniające mechanizmy zwłaszcza marihuany, którą część respondentów uważa za bezpieczną. Ich zdaniem używanie tego narkotyku „od czasu do czasu” niesie co najwyżej niewielkie ryzyko.

W badanych grupach różnie oceniane są szkolne zajęcia dotyczące problematyki uzależnień. Przedstawione na wykresie nr 4 dane pokazują, iż część młodzieży (czasem znaczny odsetek) „nie zauważył” takich zajęć. Można domyślać się, że nie było ich, bądź były zbyt mało atrakcyjne by przyciągnąć uwagę młodzieży i utrwalić się w pamięci. Wydaje się, iż zbyt mało zajęć na ten temat prowadzonych było przez wykwalifikowanych specjalistów.

Zaskakująca różnica w zakresie dostępności narkotyków u dziewcząt i u chłopców w wieku gimnazjalnym (wykres 2 i 3) wydaje się być podyktowana tym, że dziewczęta w tym wieku częściej przebywają w starszym od siebie towarzystwie (szczególnie chłopców w wieku szkoły średniej), gdzie dostępność narkotyków jest znacznie większa.

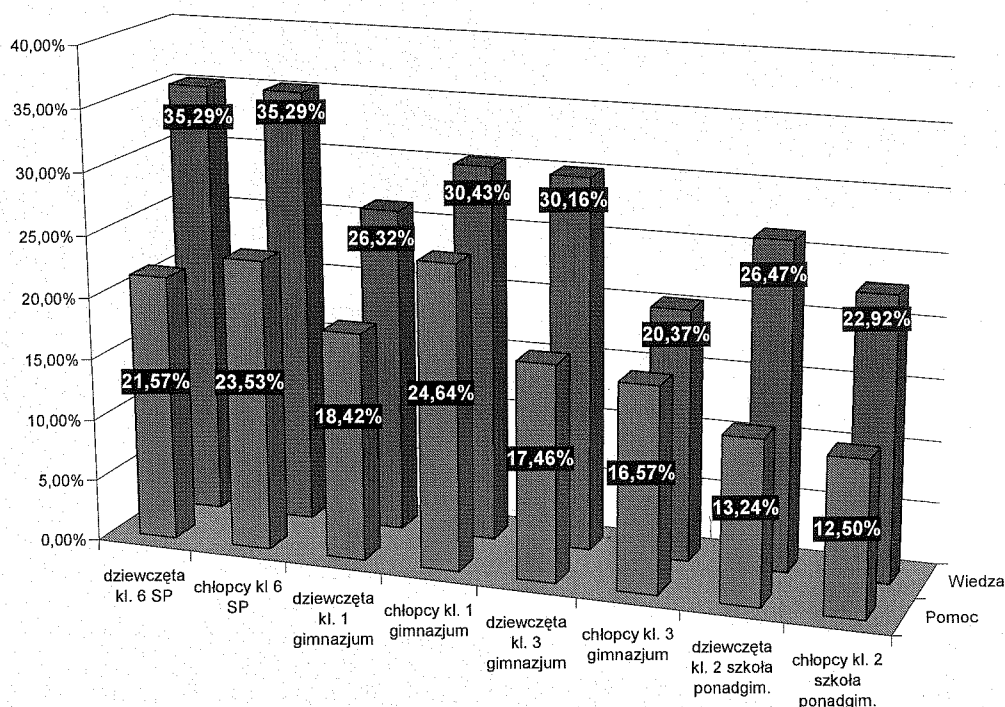
**Wykres 4. Czy ktoś prowadził zajęcia profilaktyczne poświęcone
używkom i uzależnieniom**

Konieczność edukacji, w tym prowadzenia programów profilaktycznych potwierdza niebezpiecznie mały stan zaufania młodzieży do swoich wychowawców-nauczycieli, w tym także zła ocena ich wiedzy na temat narkotyków i uzależnień.

Najwyżej tę wiedzę oceniają uczniowie szkoły podstawowej, ale nawet w tym przypadku liczba pozytywnych opinii sięgnęła zaledwie 35 procent. Odsetek osób, które w przypadku własnych problemów z narkotykami lub kolegów, czy swoich bliskich, zwrócili by się z prośbą o pomoc do nauczyciela jest jeszcze mniejszy i nie przekracza 25 procent. Pełne dane na wykresie nr 5.

Wykres 5. Odsetek badanych, którzy twierdzą, że nauczyciele mają wystarczającą wiedzę na temat używek i uzależnień i zwróciliby się do nauczyciela o pomoc.

4. Główne obszary problemowe

Koluszki są miastem w obrębie oddziaływania Łodzi, która ma bardzo duże nasilenie problemów narkotykowych.

Na podstawie przeprowadzonych ankiet oraz charakterystyki środowiska zidentyfikowano główne obszary problemowe:

1. Nieprawidłowe postawy młodzieży wobec narkotyków: pomimo wiedzy o szkodliwości narkotyków młodzież dość łatwo i dość powszechnie sięga po narkotyki.
2. Bierność społeczna powiązana z bezrobociem i wynikająca z tego niewydolność wychowawcza rodzin.
3. Brak wystarczającej oferty pożytecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodzież.
4. Słabość instytucjonalna systemu przeciwdziałania narkomanii.
5. Napływ zagrożeń narkotykowych z kierunku Łodzi i związana z tym duża dostępność narkotyków.

III. CELE PROGRAMU I PLANOWANE DZIAŁANIA

3.1 Cele programu

Celem głównym programu profilaktycznego dla społeczności Kuluszek będzie:

- ograniczenie przyjmowania przez dzieci i młodzież nielegalnych środków odurzających
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnienia od narkotyków i przeciwdziałania narkomanii

Aby zrealizować cele generalne sformułowano 5 celów strategicznych w ramach których będą realizowane poszczególne zadania programowe. Te cele strategiczne to:

1. Ukształtowanie prawidłowych postaw młodzieży wobec narkotyków i narkomanii.
2. Wspieranie wydolności wychowawczej rodzin w tym podnoszenie zaradności społecznej.
3. Poszerzenie oferty pożytecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodzież.
4. Wzmocnienie systemu przeciwdziałania narkomanii.
5. Ograniczenie podaży i dostępności do narkotyków.

3.2. Planowane działania

Cel 1. Ukształtowanie prawidłowych postaw młodzieży wobec narkotyków i narkomanii.

Zadanie	Rezultat (R)/ Wskaźnik (W)	Termin	Odpowie dzialni
1.1. Dostarczenie uczniom rzetelnej wiedzy o zagrożeniach związanych z narkotykami i kształtowanie krytycznego stosunku do środków odurzających	R: Realizacja przynajmniej jednej formy edukacyjno-profilaktycznej w każdej klasie 4-6 szkoły podstawowej, 1-3 gimnazjum, 1-3 szkół ponagimnazjalnych. W: Wskaźnik jakościowy (pomocniczy) – wynik ankiety	corocznie	Dyrektorzy szkół
1.2. Kształtowanie	R: Sieć sprawnie		Kierownicy

umiejętności radzenia sobie w życiu wśród dzieci i młodzieży	działających placówek prowadzących pracę grupową z młodzieżą. W: Wskaźnik: - ilość grup - ilość młodzieży Wskaźniki ilościowe będą oszacowane po zakończeniu jednego roku realizacji.	corocznie	placówek, którym powierzono prowadzenie grup
--	---	-----------	--

Cel 2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.

Wspieranie wydolności wychowawczej rodzin, w tym podnoszenie zaradności społecznej.

Zadanie	Rezultat (R)/ Wskaźnik (W)	Termin	Odpowiedzialni
2.1. Umożliwienie korzystania z pomocy psychologicznej i terapii dla osób uzależnionych (grupy wsparcia, podstawowy program terapeutyczny), pomoc prawną, psychoedukacja	R: Ilość spotkań grup terapeutycznych, ilość przyjętych osób w Punkcie Konsultacyjnym Pomocy Rodzinie i Ośrodku Psychoedukacji i Psychoterapii W: 60% zgłoszonych uczestniczy w terapii 100% zgłoszonych korzysta z pomocy prawnej	corocznie	Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii, Punkt konsultacyjny
2.2. Dostarczenie rodzinom wiedzy o profilaktycznych zadaniach rodziny związanych z narkotykami i narkomanią	R: Ilość klas, w których odbyło się spotkanie z rodzicami W: 100% klas przynajmniej raz w roku organizuje spotkanie z rodzicami	corocznie	Dyrektorzy szkół
2.3. Wspieranie wydolności wychowawczej rodzin, w których stwierdzono istnienie lub szczególnie wysokie ryzyko problemu narkotykowego	R: Objęcie wsparciem pedagogicznym 100% rodzin wytypowanych do wsparcia o zidentyfikowanych potrzebach. W: 100% rodzin otrzymuje wsparcie.	corocznie	Dyrektorzy szkół

Cel 3. Poszerzenie oferty pożytecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodzież.

Zadanie	Rezultat (R)/ Wskaźnik (W)	Termin	Odpowie dzialni
3.1. Rozbudowanie oferty zajęć dla młodzieży, szczególnie z grup „tw. ryzyka” i upowszechnienie informacji o nich (kalendarium imprez)	R: Dostępność oferty we wszystkich placówkach prowadzących zajęcia z młodzieżą W: wszystkie placówki są objęte systemem wymiany informacji	corocznie	Koordinator programu
3.2. Wsparcie inicjatyw oddolnych młodzieży. Edukacja w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem od narkotyków	R: Każda zgłoszona wartościowa inicjatywa młodzieży uzyskuje wsparcie w możliwej formie. W: Spośród zgłoszonych inicjatyw młodzieży – 100% otrzymuje wsparcie.	corocznie	Koordinator programu

Cel 4. Wzmocnienie systemu przeciwdziałania narkomanii.

Zadanie	Rezultat (R)/ Wskaźnik (W)	Termin	Odpowie dzialni
4.1. Nawiązanie formalnej współpracy instytucji zaangażowanych w program	R: Faktyczne nawiązanie współpracy wszystkich instytucji zaangażowanych w program (Urząd Miasta, Szkoły, Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii, Policja, MGOPS, Poradnia Psych.-Ped., MOK, Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie W: Instytucje zaangażowane w program współpracują ze sobą	Corocznie	Burmistrz
4.2. Szkolenia dla podniesienia kwalifikacji i wiedzy profesjonalnej osób zaangażowanych w	R: Co najmniej 70% ustalonych przez koordynatora potrzeb szkoleniowych jest	corocznie	Koordinator programu

realizację programu	realizowane. W: 70% ustalonych potrzeb szkoleniowych zostało zrealizowane.		
4.3. Wspieranie zatrudnienia socjalnego dla osób bezrobotnych dotkniętych problemem uzależnienia od narkotyków	R: 100% osób otrzymało wsparcie, szkolenie W: 100% osób jest zatrudnionych		Współpraca z MGOPS zgodnie z potrzebą
4.4. Skoordynowana promocja zdrowego stylu życia i abstynencji narkotykowej	R: Obecność treści profilaktycznych we wszystkich imprezach organizowanych lub dofinansowywanych przez gminę. W: 100% imprez zawiera treści profilaktyczne	corocznie	Koordinator programu

Cel 5. Ograniczenie podaży i dostępności do narkotyków.

Zadanie	Rezultat (R)/ Wskaźnik (W)	Termin	Odpowiedzialni
5.1. Usprawnienie współpracy pomiędzy Policją i Gminą w zakresie zagrożeń narkotykowych	R: Wszystkie sytuacje wymagające współpracy zgłoszone przez którąkolwiek ze stron spotykają się z satysfakcjonującą reakcją z drugiej strony. W: Każdorazowe zgłoszenie którejkolwiek ze stron jest realizowane corocznie.	corocznie	Burmistrz
5.2. Działania na rzecz na zmniejszenie ryzyka szkód zdrowotnych w dyskotekach	R: Aktywna współpraca organizatorów dyskotek z koordynatorem programu W: Wszystkie dyskoteki współpracują z koordynatorem	corocznie	Koordinator programu, Policja, Przewodniczący GKRPA

IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

4.1. Finansowanie działań

Zdania programu realizowane są ze środków publicznych, informacja o realizacji zadań i wykorzystywaniu środków jest jawna. Zadania programu zostały zaplanowane na okres 3 lat. Poszczególne zadania mają terminy określone latami. Zadania realizowane w szkołach odnoszą się do roku szkolnego, który kończy się w danym roku budżetowym. Przydział finansowy do realizacji poszczególnych zadań będzie dokonywał Burmistrz oddzielnym zarządzeniem.

Przejrzystość działań publicznych dzięki ich jawności zapewni ich społeczną kontrolę oraz zwiększy zainteresowanie społeczeństwa lokalnego prowadzonymi działaniami.

4.2. Ewaluacja działań programu

Realizacja zadań będzie poddawana bieżącemu monitoringowi oraz końcowej ewaluacji działań. Realizacja monitoringu będzie zapewniała systematyczne otrzymywanie informacji o realizowanych zadaniach i możliwości wdrożenia w razie potrzeby działań korygujących.

Zadaniem ewaluacji będzie zbadanie stopnia w jakim zostały osiągnięte poszczególne cele programu oraz wyciągnięcie wniosków dotyczących zapisów w kontynuacji programu.

System monitoringu

1. Narzędzia monitorowania

- budżet
- harmonogramy realizacji poszczególnych zadań
- wskaźniki zawarte w projektach realizacji poszczególnych działań
- spotkania z realizatorami działań
- analiza bieżącej dokumentacji działań

2. Etapy monitorowania

- zbieranie danych i informacji

- analizowanie danych oraz wyciąganie wniosków
- podejmowanie decyzji
- realizacja działań korygujących, zapobiegawczych i wprowadzenie ich do realizacji programu

System ewaluacji

Celem ewaluacji dokonanej przez współpracujących z Urzędem Miejskim ekspertów będzie uzyskanie niezależnej opinii na temat faktycznych efektów programu oraz czynników, które przyczyniły się do ich uzyskania. W ewaluacji zostanie uwzględnione zbadanie stopnia osiągnięcia zamierzonych celów, z wykorzystaniem przewidzianych wskaźników. Wnioski dotyczące realizacji programu zostaną przekazane do wiadomości publicznej.

Przeprowadzenie ewaluacji umożliwi lepsze poznanie funkcjonowania programu oraz relacji pomiędzy jego poszczególnymi elementami.

Na podstawie wyników ewaluacji zespół osób odpowiedzialnych za jego realizację może zaproponować zmiany w funkcjonowaniu programu na następne lata, podając uzasadnienie wprowadzenia tych zmian.

4.3. Spodziewane efekty programu.

1. Uczniowie, ich rodzice oraz nauczyciele pracujący z uczniami znają zagrożenia używania narkotyków i środków odurzających.
2. Uczniowie poznali umiejętności ważne w kontaktach z innymi oraz perspektywy wszechstronnego rozwoju młodego człowieka.
3. Młodzież posiada możliwość skorzystania z oferty pożytecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego.
4. Uczniowie i młodzi ludzie z terenu Gminy spędzają czas wolny w sposób aktywny, pożyteczny i akceptowalny społecznie.

5. Gmina wspomaga instytucjonalny system przeciwdziałania narkomanii w tym wspiera działania instytucji służące rozwiązywaniu problemów narkomanii i osób w tych instytucjach.
6. Zwiększyła się odporność młodzieży na napływające zagrożenia narkotykowe z kierunku Łodzi.
7. Uczniowie i ich rodzice oraz młodzi ludzie zwiększyli krytyczny odbiór przekazu treści na temat narkotyków i ich dostępności.

4.4. Odpowiedzialność za realizację programu

Odpowiedzialną osobą za realizację zadań programu w Gminie jest Burmistrz, który zleca zadanie koordynacji realizacji zadań Pełnomocnikowi Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych programu. Poszczególne zadania Burmistrz zleca odpowiednim jednostkom i komisjom w gminie, m.in.: przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dyrektorom szkół oraz kierownikom placówek, którym powierzono prowadzenie grup. Ponadto koordynator programu może powołać zespół osób, które są przedstawicielami poszczególnych środowisk społeczno-wychowawczych do analizy danych z realizacji programu oraz jego ewaluacji. Będą to przedstawiciele: MGOPS, GKRPA, Policji, specjaliści z Ośrodka Psychoedukacji i Psychoterapii, przedstawiciele ze szkół – pedagog szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, księża najbliższych parafii, przedstawiciel Referatu Edukacji i Informacji w Urzędzie Miejskim.

Załącznik

Ankieta badawcza przeznaczona dla uczniów Gminy Koluszki realizowana w ramach Gminnego programu profilaktycznego „Gmina wolna od narkotyków”

ANKIETA ANONIMOWA

Ankieta jest anonimowa. Zaznacz znakiem X wybraną odpowiedź.

Płeć: Dziewczyna -

Chłopiec -

Czy kiedykolwiek słyszałeś (aś) o którymś z następujących środków odurzających?

	Tak	Nie
Środki uspakajające lub nasenne		
Marihuana lub haszysz		
LSD		
Amfetamina		
Crack		
Kokaina		
Heroina		
Ecstasy		

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się używać marihuany lub haszyszu?

Ile razy	0 razy	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 lub więcej razy
W życiu							
W czasie ostatnich 12 m-cy							
W czasie ostatnich 30 dni							

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się wachać substancje chemiczne po to żeby być „na haju”?

Ile razy	0 razy	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 lub więcej razy
W życiu							
W czasie ostatnich 12 m-cy							
W czasie ostatnich 30 dni							

Ile razy (jeśli w ogóle) zdarzyło ci się używać któregoś z podanych niżej środków odurzających?

Ile razy	0 razy	1-2 razy	3-5 razy	6-9 razy	10-19 razy	20-39 razy	40 lub więcej razy
Leki uspakajające lub nasenne							
Amfetamina							
LSD lub inny halucynogen							
Crack							

Kokaina							
Heroina							
Ecstasy							
Narkotyki wstrzykiwane za pomocą igły i strzykawki							
Alkohol razem z tabletkami							
Sterydy anaboliczne							
Kompot							

Czy kiedykolwiek brałeś leki uspakajające lub nasenne, ponieważ zalecił Ci je lekarz?

Nie nigdy	
Tak, ale krócej niż trzy tygodnie	
Tak, przez trzy tygodnie lub więcej	

Kiedy (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się po raz pierwszy ... ?

	Nigdy	w wieku 11 lat	12 lat	13lat	14 lat	15 lat	16 lat
Upić się alkoholem							
Wypalić pierwszego papierosa							
Zacząć palić codziennie							
Spróbować amfetaminy							
Spróbować środków uspakajających lub nasennych							
Spróbować marihuany lub haszyszu							
Spróbować LSD							
Spróbować crack							
Spróbować kokainę							
Spróbować ecstasy							
Spróbować heroiny							
Spróbować środków wziewnych							
Spróbować sterydów anabolicznych							
Spróbować kompotu							

Jaki był (jeśli w ogóle) pierwszy środek uzależniający, którego spróbowałeś(aś) ?

Nigdy nie spróbowałem żadnej z wymienionych niżej substancji	
Leki uspakajające lub nasenne	
Marihuana lub haszysz	
LSD	
Amfetamina	
Crack	
Kokaina	
Heroina	
Ecstasy	
Kompot	
Nie wiem co to było	

Skąd wziąłeś (wzięłaś) tę substancję ?

Nigdy nie spróbowałem żadnej z wymienionych niżej substancji	
Dostałem od starszego brata lub siostry	

Dostałem od starszego kolegi lub koleżanki	
Dostałem od kolegi/koleżanki w moim wieku	
Dostałem od kogoś kogo znam ze słyszenia	
Dostałem od obcej osoby	
Braliśmy wspólnie w grupie przyjaciół	
Kupiłem od kolegi	
Kupiłem od kogoś znanego mi ze słyszenia ale nie osobiście	
Kupiłem od obcej osoby	
Dostałem od jednego z rodziców	
Wziąłem z domu bez pozwolenia rodziców	

Jak bardzo Twoim zdaniem, ludzie ryzykują, że sobie zaszkodzą jeśli ... ?

	Nie ma ryzyka	Małe ryzyko	Umiarkowane ryzyko	Duże ryzyko	Nie wiem
Pałą papierosy od czasu do czasu					
Pałą jedną lub więcej paczek papierosów dziennie					
Wypijają jeden lub dwa drinki prawie codziennie					
Wypijają cztery lub pięć drinków prawie codziennie					
Wypijają pięć lub więcej drinków raz lub dwa razy w ciągu każdego weekendu					
Próbują marihuany lub haszyszu raz lub dwa razy					
Pałą marihuanę lub haszysz od czasu do czasu					
Pałą marihuanę lub haszysz regularnie					
Próbują LSD raz lub dwa razy					
Biorą LSD regularnie					
Próbują amfetaminy raz lub dwa razy					
Biorą amfetaminę regularnie					
Próbują cracku lub kokainy raz lub dwa razy					
Biorą kokainę lub crack regularnie					
Próbują ecstasy raz lub dwa razy					
Biorą ecstasy regularnie					
Próbują środków wziewnych raz lub dwa razy					
Biorą środki wziewne regularnie					
Próbują kompotu raz lub dwa razy					

Jak sądzisz, gdybyś chciał (ła) zdobyć każdą z następujących substancji jak trudne byłoby to dla Ciebie ?

	Nie możliwe	Bardzo trudne	Dość trudne	Dość łatwe	Bardzo łatwe	Nie wiem
Piwo						
Wino						
Wódka						
Marihuana lub haszysz						
Amfetamina						
Środki uspakajające lub nasenne						
Crack						
Kokaina						

Ecstasy						
Heroina						
Środki wziewne						
Sterydy anaboliczne						
Bimber						
Kompot						

Według Twojej oceny, ilu Twoich Przyjaciół ... ?

	Nikt	Kilka osób	Sporo	Większość	Wszyscy
Pali papierosy					
Pije napoje alkoholowe					
Upija się co najmniej raz w tygodniu					
Pali marihuanę lub haszysz					
Bierze LSD					
Bierze amfetaminę					
Bierze środki uspakajające lub nasenne					
Bierze kokainę lub crack					
Bierze ecstasy					
Bierze heroinę					
Używa środków wziewnych					
Bierze sterydy anaboliczne					
Bierze kompot					

Czy dla Twojej klasy realizowane były zajęcia profilaktyczne poświęcone używkom i uzależnieniom?

Tak, prowadził je wychowawca (nauczyciel)	
Tak, realizował je specjalista z zewnątrz	
Nie	

Czy Twoim zdaniem nauczyciele mają wystarczającą wiedzę na temat używek i uzależnień?

Tak	
Nie	
Nie mam zdania	

Czy Ty zwróciłbyś się do nauczyciela o pomoc, gdybyś znalazł się w trudnej sytuacji związanej z używkami lub uzależnieniem (własnym, kolegi, rodzica)?

Tak	
Nie	
Nie wiem	

WYBRANA LITERATURA Z ZAKRESU PROFILAKTYKI

- Cekiera C., Ryzyko uzależnień, Lublin 1994.
- Dimoft T., Casper S., Jak rozpoznać czy dziecko sięga po narkotyki, Warszawa 1993
- Gaś Z. B., Profilaktyka uzależnień. Warszawa 1993.
- Gaś Z. B., Profilaktyka w szkole. [W:] Zapobieganie uzależnieniom uczniów. Warszawa 1997.
- Grzelak J., Sochocki M. (red.), Ewaluacja profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Warszawa 2001.
- Hawkins J. D., Podręcznik ewaluacji programów profilaktycznych, Warszawa - Olsztyn 1994.
- Koczurowska J., Standardy jakości programów profilaktycznych. [W:] Profilaktyka w środowisku lokalnym. Warszawa 2002.
- Korporowicz L. (red.), Ewaluacja w edukacji. Warszawa 1998.
- Kosińska E., Mądrze i skutecznie. Zasady konstruowania szkolnego programu profilaktyczno-wychowawczego, Kraków 2002.
- Paż B., Paż G. Szkoła, która ochrania. Szkolny program profilaktyki, Kraków 2002
- Podręcznik prewencji. Alkohol, narkotyki tytoń. Warszawa 1999.
- Simm M., Węgrzyn-Jonek M., Budowanie szkolnego programu profilaktyki, Kraków 2002.
- Szymańska J., Programy profilaktyczne. Podstawy profesjonalnej psychoprofilaktyki, Warszawa 2000.
- Szymańska J., Szkoła jako miejsce realizacji działań profilaktycznych, [W:] Profilaktyka w środowisku lokalnym. Warszawa 2002.
- Szymborska J, Zatoński W, Juczyński Z, Ogińska -Bulik N, Program zapobiegania palenia tytoniu. Warszawa 1996
- Wojcieszek K.A., Jak uruchomić program profilaktyczny? [W:] Poradnik wychowawcy, (red. M. Pomianowska), Warszawa 2002.
- Wojcieszek K.A., Wygrać życie. Szkolny program profilaktyki. Kraków 2002.
- » Wybrane artykuły z miesięcznika "Remedium".

KOSZTY REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII 2010

1. Ukształtowanie prawidłowych postaw młodzieży wobec narkotyków

Lp.	Zadania	Zadania szczegółowe	Koszty realizacji
1.	Realizacja profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach i w mieście oraz szkoleń dla nauczycieli i rodziców	Realizacja programu profilaktycznego w szkołach	2.000,00 zł
2.	Utworzenie placówek prowadzących pracę grupową, których zadaniem będzie m.in. kształtowanie umiejętności wśród dzieci i młodzieży radzenia sobie w życiu		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży na terenie miasta		j.w.
4.	Udział w kampaniach, happeningach, imprezach promujących zdrowy styl życia	- Dzień profilaktyki uzależnień – pod hasłem np.: „nie biore więcej jestem” - udział w ogólnopolskich kampaniach i akcjach np. moda na niebranie itp	2.000,00 zł
	RAZEM:		4.000,00 zł

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, pomoc społeczna osobom uzależnionym dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

L.p.	Zadania	Zadania szczegółowe	Koszty realizacji
1.	Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii	<ul style="list-style-type: none"> -Koszty utrzymania: j.w. -Obsługa terapeutyczna i psychologiczna - prowadzenie grup dla osób uzależnionych od narkotyków oraz młodzieży eksperymentującej z narkotykami -diagnozowanie, zapobieganie, przeciwdziałanie - wspieranie procesu reintegracji dla osób uzależnionych od narkotyków, dotkniętych ubóstwem (po zakończonym programie psychoterapii w zakładzie leczenia uzależnienia od narkotyków) – współpraca z MGOPS 	13.000,00 zł
2.	Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc prawna - kierowanie po profesjonalną pomoc psychologiczną i psychiatryczną 	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	RAZEM:		13.000,00 zł

2. Poszerzenie oferty pożytecznego i atrakcyjnego spędzania czasu wolnego przez młodzież, szczególnie z grup tzw. „ryzyka”.

L.p.	Zadania	Koszty realizacji
1.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych i atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego w gminie	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2.	Organizacja letniego, zimowego wypoczynku	j.w.
	RAZEM:	-

3. Wzmocnienie systemu przeciwdziałania narkomanii

L.p.	Zadania	Koszty realizacji
1.	Szkolenia dla podniesienia kwalifikacji i wiedzy profesjonalnej osób zaangażowanych w realizację programu, supervizje zespołu terapeutów, socjoterapeutów, osób pomagających, konferencje	2.000,00 zł
2.	Koszty pełnomocnika ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom	1.000,00 zł
3.	Zakup materiałów reklamowych i promujących zdrowy styl życia	-
	RAZEM:	3.000,00 zł

4. Ograniczenie dostępności do narkotyków dla dzieci i młodzieży

L.p.	Zadania	Koszty realizacji
1.	Działania na rzecz zmniejszenia ryzyka szkód zdrowotnych w dyskotekach, klubach, podczas imprez masowych oraz imprez w Parku Miejskim i Gminnych uroczystości	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
	RAZEM:	-

ŁĄCZNA KWOTA: 20.000,00 ZŁ

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Koluszach

Sławomir Sokołowski